

Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад №51 Кэскил им.
Е.Г.Корниловой»

Улахан бөлөх оболоругар аналлаах
Аксаан дьарыгын кэнспиэгэ: Билиибитин ханаты
(хайысхаба улэ,)

Итээччи: Эверстова Ньургуюна артуровна

2024с.

Ахсаан дьарыгын кэнспизгэ: «билиини ханатыы» (хайысхаба улэ).

Сыала: хайысханы араарар дьобурдарын салгыы эрчийи (урдугэр, анныгар, иннигэр, кэннигэр, ханас, уна, икки ардыгар); улахан кыра, элбэх аҕыйах.

Соруктара: Оҕо толкуйдуур дьобурун сайыннарыы; 1тэн 9ка дылы ахсааны хатылаабын; уус – уран тылын байытыы.

Дьарыкка туттуллар мал-сал: презентация, араас онноох геометрической быыылар, туорт муннук А4 илиис, смайликтар (уорбут, хомойбут) хас биирдии оҕоҕо, сыыппаралар, кулуус хартыыната (пазл) хас биирдии оҕоҕо.

№	Дьарык этаптара	Дьарык хаамыыта	Оҕолор хамсаныылара	Иитээччи хамсаныыта
1.	Кирири	<ul style="list-style-type: none"> – Үтүө күнүнэн оҕолоор! – Бугун биьиэхэ ыалдьыттар кэлбиттэр, ыалдьыттарбытын кытта дорооболоһобут дуо? Туох диибитий? 	<ul style="list-style-type: none"> – Үтүө күнүнэн! Ыалдьыттары кытта дорооболоһоллор. 	Дорооболоһобун.
2.	Оҕо билиэн-көрүүн баҕарар баҕатын көбүлээһин (мотивация)	<ul style="list-style-type: none"> – Оҕолоор билигин дьыл ханнык кэмэй? – Саас кэлбитин хантан билэбитий, оҕолоор? – Истин эрэ, туох иһиллэрий? – Оҕолоор, көрүн эрэ, чыычаах биһиэхэ сурук аҕалбыт. Бу суругу биһиэхэ, ким суруйан ыппыт, билиэххитин баҕарабыт, ааҕабын дуо? 	<ul style="list-style-type: none"> Оҕолор эппиэттэрэ: Оҕолор эппиэттэрэ: Чуумпуран истээллэр. Слайданы көрөллөр Оҕолор эппиэттэрэ: 	<ul style="list-style-type: none"> Чыычаах саната иһиллэр Слайдаҕа тумсугар суруктаах чыычаах көстөр. Бастаан сурук таһын ааҕабын, кэнбиэртэн ылан суругу ааҕабын.

Дьарык хамыыта

– Болџойон истинг:
«Үтүө күнүнэн оџолор! Мин
эһиэхэ айаннаан иһэбин, мин
тургэнник кэлиэхпин баџарар
буоллаххытына, мин
сорудахтарбын барытын сопко
толоруохтааххыт. Саас». –
Оџолор, саас тургэнник кэлиэн
баџараџыт дуо?

Слайданы көрөллөр,
иитээччини истэллэр.

Оџолор эппиэттэрэ:

– Болбойон истин, уонна илиискэ быьыларгытын сопко ууруохтааххыт.

- илиис ортотугар саьархай тогуругу уурабыт;
- тогурук уна оттугэр от куох туорт муннугу уурабыт;
- тогурук ханас оттугэр кыьыл ус муннугу уурабыт;
- тогурук урдугэр халлаан куох коно муннугу уурабыт;
- тогурук анныгар харанна хьаллаан күөбэ алта муннук уурабыт. – О5олор тогуругу ханна уурдугут? (илиис ортотугар) – Тогурук уна оттугэр ханнык быьыы турарый?

– Тогурук анныгар ханнык быьыы турарый?

– Билигин сорудахпытын бэрэбиэркэлиибит.

– О5олоор, эьиги барытын сопко толорбут буоллаххытына, бу слайда5а косторун курдук

Соруда5ы толороллор

Слайданы көрөллөр.

Сыьыа онорбут о5олорго комолоьоллор.

Уһун аһаҕас дорҕоон бэлиэтин көрдөрөбүн.

буолуохтаах.

– Корун эрэ сопко онорбуккут
дуо?

– Сыыспыт оболор гиэннэрин

		<p>коннорон биэрэбит дуо?</p> <p>– Оъолоор, сылайдыгыт дуо? Кыратык сынньанан оонньоон ылыабын. Манна миэхэ чугаһаан эрэ.</p>		
4	Физминутка «Күн сардангата»	<p>– «Күн сардангата» сааскы кэм көстүүлэрин ааттыы – ааттыы, салгыы атын оъоъо чуораанчыгы биэрэн иһэбит.</p>	<p>Чуораанчыгы тыаһата – тыаһата айылъа көстүүлэрин ааттыыллар.</p>	<p>Чуораанчык биэрэбин, оонньоуу быраабылатын баһаарабын.</p>

5	<p>Д/Оо «9-ка дылы ахсаан».</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Оџолор, оонньуу сырыттаһпытына тыал туьэн сыыппаралары барытын буккуйан кэбиспит. Саабылаан коробут дуо? – Саамай кыра сыыппара хаьый оџолоор? – Остуолга сытар сыыппаралартан саамай улахан сыыппара хаьый? – 4 уонна 6 сыыппара икки ардыгар ханнык сыыппара турарый? – 7-тэн улахан сыыппаралары этин. – 7 иннигэр тураллар ду кэннигэр ду? – Хайа оттугэр туралларый? Уна ду ханас ду? 	<p>Остуолга кэлэн сыыппаралары саабылыыллар.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: 1.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: 9.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: 5.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: 8, 9.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: иннигэр.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: уна оттугэр.</p>	<p>Остуолга аџалтыыбын 1-9 дылы сыыппаралар сыталлар.</p>
---	--	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – 4тэн кыра сыыппаралары этин. – Кинилэр 4 иннигэр тураллар ду кэннигэр ду? – Хайа оттугэр туралларый? Уна ду ханас ду? 	<p>Оџолор эппиэттэрэ: 1. 2, 3. Иннингэр.</p> <p>Оџолор эппиэттэрэ: ханас оттугэр.</p>	
--	--	--	---	--

6	<p>Д/ диктант «Тыа кыыллара» (хайысхаба ислиискэ улэ).</p>	<p>Салгыы сорудахтарбытын толоробут. «Тыа кыыллара» таабырына таайан дуоскаба ыйыахтаахпыт.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Токунуйэр – бокунуйэр Иннэлэрдээх мээчик баар ууу... (дьуос) – Дамир тахсан Дьуоуу доска ортотугар ыйыыр • Хаппыт тэллэй хабаастаах Амтаннаах эриэхэ абылыктаах Тииттэн тииткэ ыстаналыыр Кутуругунан оонньуур баар ууу ... (тииц) – Уруйдаана тахсан Тиини дьуос ханас оттугэр ыйыыр. • Сыбыыга сырбас, Ойууру – тыаны кэрийэр Албынныры сатыыр баар ууу ... (сабыл) – Айыына тахсан сабылы дьуос ханас оттугэр ыйыыр. • Ойуурга олоробун, 		
---	---	--	--	--

	<p>Саамай куустээхпин. Ар5ахха кыстыыбын Кыыынын утуйабын диир баар уьу... (эьэ) – Эдик тахсан Эьэни Дьуос урдугэр ыйыа5а. • Ким кыыын ойуурга аччык кэрийэ сылдьарый? (боро). – Эрчим тахсан Борону Дьуос анныгар ыйыыр. – Корун эрэ, оболоор, кыылар хайдах туралларын. – Тиин уонна сабыл икки ардыгар ким олороруй? (дьуос) – Дьуос уна оттугэр ким олороруй? (сабыл) – Дьуос ханас оттугэр ким олороруй? (тиин) – Дьуос урдугэр ким олороруй? (эьэ) – Дьуос анныгар ким олороруй? (боро).</p>		
--	--	--	--

7	Пазл хомуйуута (таныыта)	<p>– Салгыы Саас соруудахтарын толоробут. Бу пазлтан хартыына онорон табаарыхтаахпыт. – Оҕолоор! Корун туох хартыыната тахсан кэллэ?</p> <p>– Бу хартыыналарбытын Сааска ытыахпыт, слайданы корун эрэ. – Саас эыги комолоспуккутуттэн уорбут, сотору кэлиэм диэн эрэннэрэр.</p>	<p>Оҕолор пазл хомуйаллар. Саас хартыынатын табаарыхтаахтар</p> <p>Оҕолор эппиэттэрэ: Саас</p>	<p>Слайда5а Сааы кордоробун.</p>
9	Түмүк	<p>– Оҕолоор, бүгүнгү дьарыкка туох сананы биллигит?</p> <p>– Саамай тугу сөбүлээтигит?</p> <p>– Манан биһиги дьарыкпыт бутэр.</p> <p>Көрсүөххэ диэри!</p>	<p>Оҕолор эппиэттэрэ:</p> <p>– Көрсүөххэ диэри!</p>	